

ORSZÁGOS RENDŐRFŐKAPITÁNY

PAPP KÁROLY r. altábornagy

Szám:

Tárgy: rendőri intézkedés elleni
panasz elbírálása

Előadó:

HATÁROZAT

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (továbbiakban: Rtv.) 92. § (1) bekezdésében biztosított jogkörömnél fogva panaszos által benyújtott panasz tárgyában folytatott eljárás során – figyelemmel az Rtv. 93/A. § (7) bekezdésére, továbbá a Független Rendészeti Panasztestület (továbbiakban: Panasztestület) állásfoglalásának megállapításaira – a rendőri intézkedés elleni panaszt

elutasítom.

A határozat ellen az Rtv. 93/A. § (9) bekezdése alapján – figyelemmel a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 100. § (1) bekezdés e) pontjára, valamint a 109. § (1) bekezdés a) pontjára – fellebbezésnek helye nincs, annak felülvizsgálata közvetlenül kérhető a bíróságtól.

A keresetlevelet az Országos Rendőr-főkapitányságnál – a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságnak címezve (1255 Budapest, Pf.: 117.) – a felülvizsgálni kért határozat közzétételétől számított harminc napon belül lehet benyújtani, vagy ajánlott küldeményként postára adni. (A Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (továbbiakban: Pp.) 330. § (2) bekezdése; Ket. 109. § (1) bekezdés a) pontja).

A határozatot kapják:

- 1) panaszos
- 2) Független Rendészeti Panasztestület
- 3) Rendőr-főkapitányság vezetője
- 4) Irattár

INDOKOLÁS

I.

Panaszos elektronikus úton terjesztette elő panaszbeadványát, a vele szemben fogatosított rendőri intézkedéssel szemben.

A panaszbeadvány szerint *-án, az esti órákban a panaszos fiával (Z.), anyósával (I.) és annak barátnőjével (S.) otthonában tartózkodott, amikor fia és anyósa között nézeteltérés alakult ki, ezért fia anyósát kiabálás közepette az egyik szobába kísérte, mivel – a panaszos állítása szerint – az anyósa ittas állapotban volt. Ezt követően a panaszos fiának anyósa a barátnőjének lányához (Á.) átment azzal a kéréssel, hogy hívjon rendőrt. Erre Á. a panaszos anyósát a konyhában leültette azzal, hogy átmegy a panaszoshoz, hogy megkérdezze, hogy valójában mi is történt. S. ekkor elmesélte lányának a történeteket, egyben közölte, hogy semmi olyan dolog nem történt, amely miatt rendőrt kellene hívnia. Ezt követően a két hölgy távozott a panaszos otthonából, hogy beszéljenek a panaszos anyósával. (A panaszos utólag tudta meg, hogy anyósa – amíg a két hölgy nála tartózkodott – rendőrt hívott és elhagyta a házat.) Eközben a panaszos fiával együtt folytatta otthoni munkáját, miközben arra lettek figyelmesek, hogy két rendőr nyitja ki ajtójukat.

A panaszos állítása szerint a rendőrök fiát durva hangnemben azonnal kérdőre vonták, hogy miért „fojtogatta nagymamáját”. Eközben a panaszos a hangnemre reagálva kérdőre vonta a rendőröket, hogy a kapun belülre, hogyan jutottak be. A panaszos szerette volna elkérni a rendőrök azonosítóját, azonban a rendőrök „idegesen azt válaszolták, hogy a nagymama engedte be őket”. A panaszos megjegyezte, hogy fia többször hívta a rendőrséget annak érdekében, hogy panaszt tegyen az azonosítószám megadásának hiánya miatt, azonban mire telefonbeszélgetésre került volna sor addigra a két rendőr már a kapun kívül tartózkodott. Közülük ugyan az egyik visszakiabálta nevét, azonban mivel a panaszos csak nevet hallott, azonosítószámot nem, ezért utánuk ment és továbbra is megpróbálta az azonosítószámot elkérni. A rendőrök ezt ismét megtagadták, így azt a panaszos nem tudta feljegyezni. Eközben fia panaszbejelentés céljából – mivel saját telefonján hívást már nem tudott kezdeményezni – elindult a telefonfülke irányába, azonban a kapuban a két rendőr nem engedte tovább. Erre a panaszos a kaput bezárta és elköszönt. A rendőrök azonban azt válaszolták, hogy előállítják őt és a fiát. Erre a panaszos visszakérdezett, hogy milyen alapon, hiszen nem csináltak semmit. Ekkor a rendőrök erősítést hívtak és rájuk rúgták a kaput. A panaszos elmondása szerint a kezét kicsavarták, az orrába könyököltek úgy, hogy még a szemüvege is leesett és megsérült, az orrnyerge vérezni kezdett, majd nekivágták a kerítésnek, megbilincseltek és bevitték a fiával egyetemben a rendőrségre, ahol az anyósát már kihallgatták. Pár óra elteltével aláírtak velük egy papírt, hogy sérülésük, panaszuk nem keletkezett, pedig a sérüléséről látélet is készült, mely vizsgálatra a rendőrök vitték el.

A panaszos álláspontja szerint a rendőrök megalázták őket és eljárásuk nem volt szabályszerű.

A beadványban foglaltak alapján a panaszos a rendőri intézkedés kapcsán az alábbiakat sérelmezte:

1. intézkedés alá vonását;
2. azonosítószám közlésének hiányát;
3. magánlakáshoz fűződő jog megsértését;
4. előállítását;
5. előállításának időtartamát;

6. testi kényszer és bilincs alkalmazását;
7. rendőrök által okozott sérülésének keletkezését;
8. a rendőrök által használt hangnemet.

II.

A Panasztestület a sérelmezett rendőri intézkedéssel kapcsolatban kialakított állásfoglalásában megállapította, hogy a rendőri intézkedés érintette a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye II. cikkében foglalt emberi méltósághoz és az abból levezethető testi integritáshoz való jogát, IV. cikkében foglalt személyi szabadsághoz, VI. cikkében rögzített magánlakás sértetlenségéhez fűződő jogát, illetve a XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát.

A Panasztestület vizsgálata során megállapította, hogy a rendőrök kellő jogszabályi felhatalmazás birtokában intézkedtek a panaszossal szemben, így nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga. Szintén kellőképpen megalapozottnak tekintette a panaszos előállítását, így azt jogszerűnek és arányosnak ítélte meg, így álláspontja szerint nem sérült a panaszos személyi szabadsághoz való alapvető joga az előállítás foganatosítása kapcsán. Azonban a panaszossal szemben alkalmazott bilincs vonatkozásában megállapította, hogy a rendőrség nem tartotta be a fokozatosság és arányosság elvét, így a panaszos bilincselésének jogalapjaként nem fogadta el az Rtv. 48. § b) pontjára történő hivatkozást, így a panaszos emberi méltósághoz való jogának a sérelmét állapította meg. Mivel a rendőrök a jogalapot nélkülöző bilincselés foganatosítása érdekében alkalmaztak testi kényszert, így a Panasztestület csakis úgy határozhatott, hogy a testi kényszer kapcsán sérelmet szenvedett a panaszos emberi méltóságból levezethető testi épséghez fűződő alapvető joga. A magánlakásban foganatosított intézkedés során nem sérült a panaszos magánlakás sértetlenségéhez fűződő joga. A rendőrök által alkalmazott hangnem kapcsán a Panasztestület nem tudta feloldani a tényelőadások között feszülő ellentmondást, így véleménye szerint a panaszos emberi méltósághoz való alapvető jogának a sérelme nem megállapítható. Szintén ezen okra tekintettel a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának a sérelme nem megállapítható a rendőrök azonosítási kötelezettsége vonatkozásában.

A Panasztestület álláspontja szerint a jogsérelem mértéke elérte azt a szintet, amely indokoltá tette a panasz és az állásfoglalás megküldését az országos rendőrfőkapitánynak.

III.

A Ket. 50. § (1) bekezdésében foglalt tényállás tisztázási kötelezettség keretében a hatóság az alábbi bizonyítási eszközök tartalmát vette figyelembe

- panaszbeadvány;
- parancsnoki jelentés;
- rendőri jelentés;
- jelentés előállítás végrehajtásáról;
- tájékoztató az előállított személy jogairól, kötelezettségeiről, valamint az előállító helyiség rendjéről;
- feljegyzés hozzátartozó értesítéséről;
- igazolás rendőrségi előállítás időtartamáról;
- feljelentés szabálysértési ügyben;

- ambuláns napló.

A lefolytatott közigazgatási hatósági eljárás során a panaszos által előterjesztett panaszában megfogalmazott állításokat alátámasztó további bizonyítási indítványt, egyéb nyilatkozatot, illetőleg bizonyítékot a hatóság részére nem szolgáltatott. Jelen eljárásban – az intézkedő rendőrök által tett jelentésekben foglalt nyilatkozatokon túl – a fentiekben hivatkozott egyéb bizonyíték nem merült fel, ugyanakkor a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján eleget lehetett tenni a Ket. 50. § (1) bekezdésben – figyelemmel a Ket. 50. § (5) bekezdésének első mondatára – előírt tényállás tisztázási kötelezettségnek.

Ezek alapján a Pp. 195. § (1) bekezdés szerint a rendőri jelentés közokirati jellegére tekintettel, az abban foglalt tények ellenkezőjére vonatkozó bizonyíték hiányában, döntésem meghozatalánál a rendőri jelentésekben foglaltakat vettem alapul. Ezen álláspontom kialakításánál figyelemmel voltam több korábbi bírósági ítéletre és döntésre is. (1/2004. Büntető jogegységi határozat, BH2009. 230, Egri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 9.K.27.173./2013/7. számú ítélete.)

IV.

A rendőri intézkedés ellen a panaszos által megfogalmazott sérelmek kapcsán álláspontom a következő:

1. Intézkedési kötelezettség

Az Rtv. 1. § (2) bekezdés 1. és 2. pontjában foglaltak szerint *„A rendőrség az Alaptörvényben, az e törvényben és törvény felhatalmazása alapján más jogszabályban meghatározott bűnmegelőzési, bűnüldözési, államigazgatási és rendészeti feladatkörében: általános bűnügyi nyomozó hatósági jogkört gyakorol, végzi a bűncselekmények megelőzését, megakadályozását és felderítését, valamint a bűncselekményből származó vagyont visszaszerzését, szabálysértési hatósági jogkört gyakorol, közreműködik a szabálysértések megelőzésében és felderítésében”.*

Az Rtv. 2. § (1) bekezdés alapján *„A rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyónbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait”.*

Az Rtv. 13. § (1) bekezdés értelmében *„A rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülmény vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van”.*

Az Rtv. 24. § (1) bekezdés szerint *„A rendőr köteles a feladatkörébe tartozó segítséget, illetőleg a hozzáfordulóknak a tőle elvárható felvilágosítást megadni.”*

A (2) bekezdés alapján *„A magánérdekek védelme e törvény alapján csak akkor tartozik a rendőrség hatáskörébe, ha a törvényes védelem az adott körülmények között más módon nem biztosítható, vagy ha a rendőri segítség nélkül a jog érvényesíthetősége meghiúsulna vagy számottevően megnehezülne”.*

A rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 8. § (1) bekezdés értelmében „A rendőr az általa észlelt vagy tudomására jutott és hivatalból üldözendő bűncselekményről - ha az elkövető ismert, annak megjelölésével - feljelentést tesz, vagy ha a nyomozó hatóság tagja, úgy hivatalból megteszi a szükséges intézkedéseket a büntetőeljárás megindítása érdekében”.

A (2) bekezdés szerint „A rendőr a magánindítványra büntethető bűncselekmény észlelése esetén a feljelentés megtételére jogosult kérésére megadja a szükséges felvilágosítást”.

A 9. § (1) bekezdés alapján „A rendőr szabálysértés észlelése esetén feljelentést tesz, vagy - jogszabály által meghatározott esetekben - helyszíni bírságot szab ki, vagy helyszíni bírság kiszabása helyett - ha a szabálysértési eljárásról szóló törvényben megállapított feltételek fennállnak - szóbeli figyelmeztetést alkalmaz”.

A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (továbbiakban: Btk.) 164. § (1) bekezdés alapján „Aki más testi épségét vagy egészségét sérti, testi sértést követ el”.

A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (továbbiakban: Sztv.) 166. § (1) bekezdés értelmében „Aki másnak a lakásába, egyéb helyiségébe, vagy ezekhez tartozó bekerített helyre az ott lakónak vagy azzal rendelkezőnek akarata ellenére, vagy megtévesztéssel bemegy, vagy ott bennmarad, úgyszintén aki mást akadályoz abban, hogy a lakásába, egyéb helyiségébe vagy ezekhez tartozó bekerített helyre bemenjen, szabálysértést követ el”.

A (2) bekezdés szerint „Magánlaksértés miatt szabálysértési eljárásnak csak magánindítványra van helye”.

A panaszos elmondása szerint otthon tartózkodott fiával, anyósával és annak barátnőjével, amikor fia és anyósa között nézeteltérés alakult ki. A panaszos állítása szerint az ittas állapotban lévő anyósa kiment az ingatlanból és átment barátnője lányához, akitől kérte, hogy hívjon rendőrt. Ekkor az anyós barátnőjének lánya átment a panaszoshoz, hogy beszéljenek a kialakult helyzetről. A panaszos elmondása szerint anyósa valószínűleg ekkor hívhatott rendőrt, mert a panaszos már csak annyit tapasztalt, hogy a két hölgy távozása után két rendőr jelent meg ingatlanának területén.

A rendőri jelentések, valamint az előállítás végrehajtásáról szóló rendőri jelentés szerint *-n* óra körüli időben a panaszos anyósa, I. a rendőrség központi ügyeletére tett bejelentést, miszerint a panaszos és annak fia őt bántalmazni akarták, ezért az ingatlanból kimenekült és nem engedik vissza. A bejelentést követően a Rendőrkapitányság beosztottjai megjelentek a * szám előtti közterületen, ahol I. bejelentőt meghallgatták, majd annak engedélyével bementek a * számú ingatlanba és a panaszossal és annak fiával szemben intézkedést kezdeményeztek figyelemmel arra, hogy a bejelentő által előadottak bűncselekmény, valamint szabálysértés elkövetésének gyanúját is felvetették.

A rendőri jelentésekben foglaltak alapján megállapítható, hogy a bejelentésben közölt információk jogellenes cselekmények elkövetésének gyanúját vetette fel, amely a rendőrség oldalán intézkedési kötelezettséget keletkeztetett.

A jogszabályi előírásoknak megfelelően a rendőrség intézkedési kötelezettsége a rendőri intézkedést megelőző körülményeket figyelembe véve fennállt, így a rendőrök kellő jogalap birtokában jártak el akkor, amikor a panaszossal szemben intézkedést kezdeményeztek, ezért a panasz e tekintetben alaptalan.

2. Szolgálati fellépés módja, azonosítószám közlésének elmaradása

Az Rtv. 20. § (1) bekezdés a) és b) pontja alapján „A rendőrt az intézkedés során az egyenruhája és azon elhelyezett azonosító jelvénye vagy szolgálati igazolványa és azonosító jelvénye igazolja”.

A (2) bekezdés első mondata értelmében „A rendőr az intézkedés megkezdése előtt - ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor - köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni”.

A (4) bekezdés szerint „Ha a rendőr egyenruhát visel, de az intézkedés során azonosító jelvénye nem látható, vagy azt nem viseli, akkor a ruházatán azonosító jelvényének számát jól láthatóan fel kell tüntetni”.

A Szolgálati Szabályzat 5. § (1) bekezdés értelmében „Az intézkedést a rendőr - az Rtv. 20. § (2) bekezdésének első mondatában meghatározottak közlését megelőzően - a napszaknak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha a rendőr egyenruhát visel, tisztelgéssel kezdi meg. A polgári ruhában intézkedő rendőr az intézkedés megkezdése előtt szolgálati igazolványát és azonosító jelvényét felmutatja”.

A (2) bekezdés szerint „A rendőri intézkedés eredményességének veszélyeztetésére figyelemmel az (1) bekezdésben meghatározottak intézkedés megkezdését megelőző közlése akkor mellőzhető, ha az ott meghatározott információk előzetes közlése, valamint a szolgálati igazolvány és az azonosító jelvény felmutatása az intézkedés megtételét lehetetlenné teszi, vagy annak eredményességét aránytalan mértékben veszélyezteti”.

A panaszos sérelmezte, hogy a rendőrök a többszöri, kifejezett kérése ellenére sem azonosították magukat. Állítása szerint közülük ugyan az egyik visszakiabálta nevét, azonban mivel a panaszos csak nevet hallott, azonosítószámot nem, ezért utánuk ment és továbbra is megpróbálta az azonosítószámot elkérni. A rendőrök ezt ismét megtagadták, így azt a panaszos nem tudta feljegyezni.

A rendőri jelentésben foglaltak szerint az intézkedő rendőrök eleget tettek azonosítási kötelezettségüknek. Szolgálatukat egyenruhában látták el, amelyen azonosítószámuk, nevük, rendfokozatuk kitűzésre került. Továbbá az intézkedés megkezdése előtt a napszaknak megfelelően köszöntek, bemutatkoztak és közölték nevüket, rendfokozatukat, azonosítószámukat és az intézkedésük okát.

A rendőri jelentés tartalmazza, hogy az intézkedő rendőr a házban meghallgatta a panaszos fiát, aki a bejelentő által előadottakat tagadta, állítása szerint nem veszekedett, nem dobálta ki a cserepes virágokat, hanem a bejelentő volt az, aki veszekedett vele és a panaszossal. A panaszos a fia elmondását támasztotta alá és egyetértett azzal, hogy a bejelentőt nem fogják visszaengedni a házba. Ezt követően a rendőr a házból kiment és az eset további tisztázása végett ismét meghallgatta a bejelentőt, aki a * szám előtti járdaszakaszon a bejáratnál várakozott, és a bejelentésében foglaltakat továbbra is fenntartotta. Megállapítást nyert a bejelentésben szereplő azon tény, miszerint a ház udvarán virágcserepek és virágok hevertek összetörve. A bejelentő meghallgatása közben a panaszos és fia kijöttek a házból az udvarra és az intézkedést zavarva hangoskodtak, illetve azt ordították, hogy „ide nem jön be senki, sem a rendőrök, sem pedig az öregasszony”.

A Panasztestület állásfoglalásában az ellentmondó nyilatkozatokra tekintettel a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét nem tudta megállapítani.

Jelen panaszjelzés során ugyan nem nyert bizonyítást azon panaszosi sérelem, miszerint a rendőrök még kérésre sem közölték azonosítószámukat, ugyanakkor az egyértelműen megállapítható volt, hogy az intézkedő rendőrt egyenruhája és az azon elhelyezett azonosítószáma igazolta. Továbbá a panaszosnak a rendőri intézkedés során több alkalommal is lehetősége lett volna arra, hogy a rendőrök azonosítószámait megismerje, azonban kulturálatlan – intézkedést zavaró, hangoskodó és kiabáló – magatartásával ennek lehetőségét akadályozta.

Mindezekre figyelemmel a panasz e tekintetben alaptalan.

3. Magánlakásban foganatosított intézkedés

Az Rtv. 17. § (1) bekezdés alapján „*A rendőrség a feladatának ellátása során a testi épséghez, a személyes szabadsághoz, a magánlakás, a magántitok és a levéltitok sérthetetlenségéhez, a személyes adatokhoz, valamint a tulajdonhoz fűződő jogokat a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja*”.

Az Rtv. 39. § (1) bekezdés b), j) és h) pontja értelmében „*A rendőr magánlakásba bebocsátás vagy hatósági határozat nélkül nem léphet be, illetve nem hatolhat be, kivéve bűncselekmény elkövetésének megakadályozása, megszakítása vagy büntetőeljárás terheltjének elfogása és előállítása céljából, a szabálysértést felszólítás ellenére folytató személy előállítása céljából, ha ez előállítás a törvényben meghatározott egyéb okból szükséges*”.

Az Sztv. 216. § (1) bekezdésében foglaltak szerint „*Aki a rendvédelmi szerv vagy a vámszerv hivatásos állományú tagja jogszerű intézkedésének nem engedelmeskedik, szabálysértést követ el*”.

A panaszos elmondása szerint valószínűleg az anyósa engedhette be a rendőröket a kapun belülről az ingatlan területére, amikor a rendőrök őt és fiát meghallgatták a bejelentő által elmondottakkal kapcsolatban. Ezt követően a rendőrök kimentek az ingatlanból a kapun kívülre. Eközben a panaszos fia panaszbejelentés céljából – mivel saját telefonján hívást már nem tudott kezdeményezni – elindult a telefonfülke irányába, azonban a kapuban a két rendőr nem engedte tovább. Erre a panaszos a kaput bezárta és elköszönt, azonban a rendőrök a kaput berúgták, így bejutottak az ingatlan területére, őt bántalmazták, megbilincseltek és a kapitányságra előállították.

A rendőri jelentés szerint a rendőröket a helyszínen a bejelentő várta, ő volt az, aki beengedte őket az ingatlan területére. Ezt követően mentek be az ingatlanba meghallgatni a panaszost és fiát, majd kimentek a kerítésen kívülre, hiszen a bejelentő ismételt meghallgatása vált szükségessé, aki az ingatlan előtti járdán várakozott. Eközben a panaszos és fia a házból kimentek és az udvaron hangoskodtak, ordibáltak és zavarták a rendőri intézkedést, amely cselekedetüket többszöri rendőri felszólításra sem hagyták abba, ezért az általuk elkövetett cselekmény alkalmas volt az Sztv. 216. § (1) bekezdésében foglaltakra. Erre tekintettel az intézkedő rendőrök a panaszos és fiának a Rendőrkapitányságra történő előállítása mellett döntöttek. Ezt követően a rendőrök az ingatlan udvarára kívántak bemenni az előállítás foganatosítása érdekében, de ezt a panaszos azon cselekedetével, hogy a kaput be akarta zárni, megpróbálta megakadályozni. Az egyik intézkedő rendőr ezért a kapura ráfogva azt benyomta, amely hatására a panaszos hátralépett és közben az ajtó a fejéhez ért, amely következtében a szemüvege a homlokán karcolást okozott. Ezt követően a rendőrök be tudtak lépni az udvarra.

Jelen ügy kapcsán a panaszos nem azt kifogásolta, hogy a rendőrök a bejelentő engedélye mellett léptek be az ingatlan területére, hanem azt, hogy a rendőrök kifejezett hozzájárulása nélkül, másodjára beléptek a kapun belülre. Ezzel kapcsolatban megállapítható, hogy a panaszos és a rendőri jelentésben foglaltak ellentmondóak a tekintetben, hogy az intézkedő rendőr valóban berúgta-e a kaput, vagy sem, ugyanakkor az kétséget kizáróan megállapítható, hogy a rendőrök a panaszos előállításának foganatosítása érdekében léptek be az ingatlan területére.

Erre figyelemmel a magánlakásban foganatosított intézkedéshez az Rtv. 39. § (1) bekezdés h) pontja kellő jogalapot biztosított, ezért a panasz erre vonatkozó része alaptalan.

4. Előállítás jogalapja

Az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pontja szerint *„A rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki a szabálysértést az abbahagyásra irányuló felszólítás után is folytatja, illetőleg akivel szemben az eljárás azonnal lefolytatható, továbbá akitől tárgyi bizonyítási eszközt kell megszerezni, vagy elkobzás alá eső dolgot kell visszatartani”*.

Az Rtv. 15. § (1) bekezdés alapján *„A rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával”*.

Az Rtv. 19. § (1) bekezdés értelmében *„A jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek - ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik - mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható”*.

A panaszos álláspontja szerint nem követett el semmit, mégis az egyik pillanatban a rendőrök – erősítés hívását követően – közölték vele, hogy előállítják.

A rendőri jelentés, valamint az előállítás végrehajtásáról szóló jelentés szerint miután a rendőrök meghallgatták a panaszost és fiát, akik a bejelentő által közölteket tagadták, a rendőrök ismét visszamentek a bejelentőhöz, aki továbbra is fenntartotta az általa elmondottakat. Ezt erősítette meg a rendőrökben az is, hogy az udvaron virágcserepek hevertek szanaszét. A bejelentő meghallgatása közben azonban, a panaszos és fia a házból kimentek és az udvaron hangoskodtak, ordibáltak és zavarták a rendőri intézkedést. A panaszos továbbra is kiabált és közölte, hogy sem ők, sem pedig a bejelentő nem mehet be az ingatlan területére. Az intézkedő rendőr többször a „Törvény nevében!” szavak előrebocsátásával felszólította a panaszost, hogy a jogszerű intézkedésnek engedelmeskedjen, amelyre a panaszos úgy reagált, hogy be akarta zárni a kaput, amit az intézkedő rendőr megakadályozott. Közben a panaszos fia folyamatosan hangosan bízta az apját, hogy ne vesse alá magát a rendőri intézkedésnek. Ezt követően a rendőrök a panaszost felszólították, hogy legyen együttműködő, ellenkező esetben előállítják. Mivel a panaszos továbbra sem hagyta abba magatartását a rendőrök az előállítás tényleges foganatosítása mellett határozta, amelynek a jogalapját az Rtv. 33. (2) bekezdés f) pontjának I. fordulata adta, tekintettel a panaszos magatartására, amely felvetette az Sztv. 216. § (1) bekezdésébe ütköző szabálysértés megvalósítását.

Az idézett törvényhely az intézkedő rendőr mérlegelésére bízta annak eldöntését, hogy előállítja-e az intézkedés alá vont személyt, vagy pedig adatait rögzítve később feljelenti szabálysértés elkövetésére való hivatkozással.

Az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pont I. fordulata szerinti esetben az előállításnak három konjunktív feltétele van: egy jogszerűtlen magatartás, ami felveti a szabálysértés gyanúját, meghatározott személyhez (személyek csoportjához) célzott rendőri felszólítás a magatartás abbahagyására és a jogsértő magatartás továbbfolytatása. Bármely feltétel hiánya az előállítás jogszerűtlenségének megállapítását vonja maga után.

Az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pontja szerinti előállítási ok tekintetében e törvényhely nem ad eligazítást abban a tekintetben, hogy a felszólítás ellenére a szabálysértést tovább folytató személy előállítása mi célból kell, hogy történjen, ugyanakkor a jelen eljárásban el kell döntenie, hogy a tényállás megvalósulása esetén foganatosított intézkedés az Rtv. 15. §-ában meghatározott arányossági követelményeknek is megfelelt-e. A szükséges jogértelmezés elvégzéséhez a rendőrség alapvető feladatából, a közrend védelmi kötelezettségéből indul ki a hatóság. A közrend megóvása érdekében akkor célszerű előállítani a felszólítás ellenére a jogsértő magatartását folytató személyt, ha az előállítás mellőzése azzal a veszéllyel jár, hogy az intézkedés alá vont további közrendet sértő, azaz jogsértő cselekményt követ el. A tényállás alapján megállapítható, hogy a panaszos helyszínen tapasztalt indulatos, aktív ellenszegülő magatartása miatt okszerűen merült fel annak lehetősége, hogy a felfokozott állapotban levő panaszos helyszínen hagyása esetén további jogsértő cselekményt követ el.

A leírtakra tekintettel a rendőrök jogszerűen állították elő a panaszost, ezért a panasz alaptalan.

5. Előállítás időtartamának jogszerűsége

Az Rtv. 33. (3) bekezdés alapján *„A rendőrség az előállítással a személyi szabadságot csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja. Ha az előállítás célja még nem valósult meg, indokolt esetben ezt az időtartamot a rendőri szerv vezetője egy alkalommal 4 órával meghosszabbíthatja. Az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani”*.

A panaszos panaszbeadványában előállításának időpontját „pár órában” határozta meg.

Az előállításról szóló igazolás szerint a panaszost *-n* órától *-n* óráig állították elő.

A rendőri jelentés szerint a rendőrök a bejelentés helyszínére *-n* óra körüli időben megérkeztek. A helyszíni intézkedés alkalmával meghallgatták a bejelentőt, majd igazoltatták a panaszost és a fiát, majd az általuk előadottakat ismételtlen közölték a bejelentővel. Ezt követően jelent meg a panaszos az udvaron a fiával, ahol a felszólításokat és figyelmeztetéseket követően a panaszossal szemben bilincset és testi kényszert alkalmaztak. Mindezek után a panaszost a Rendőrkapitányságra előállították.

A rendőrségi iratok arra vonatkozó adatot nem tartalmaznak, hogy a kapitányságon milyen eljárási cselekményeket foganatosítottak a panaszossal szemben, ugyanakkor a panaszos beadványában arra vonatkozóan számolt be, hogy a kapitányságra történő beszállítást követően anyósát már meghallgatták, majd pár óra elteltével aláírtak velük egy papírt, hogy sérülésük, panaszuk nem keletkezett. A sérüléséről látlelet készült, mely vizsgálatra a rendőrök vitték el.

E sérelemmel kapcsolatosan megállapítható, hogy az előállítás, mint rendőri intézkedés csak az adatok felvitelét, illetőleg a tényállás rögzítését foglalja magába, így az érdemi döntést nem eredményez.

Jelen sérelmezett ügyben a panaszos előállítása összesen * óra * percen keresztül tartott. Ezen időtartamon belül került végrehajtásra a panaszos előállító helyiségbe történő befogadása, az azzal kapcsolatos dokumentációk kitöltése, a szabálysértési feljelentésről szóló rendőri jelentés rögzítése, egyben a rendőrök intézkedtek a panaszos orvosi vizsgálatára is.

Figyelemmel arra, hogy a közrend megóvása érdekében a rendőrökben okszerűen merült fel annak lehetősége, hogy a felfokozott állapotban levő panaszos helyszínen hagyása esetén további jogsértő cselekményt követ el, így a panaszos előállítása során – az Rtv. 15. §-ában meghatározott arányossági követelményeknek megfelelően – végrehajtott eljárási cselekmények foganatosítása megtörtént, annak időtartama nem volt objektíve elhúzódó, ezért a panasz e tekintetben alaptalan.

6. Testi kényszer és bilincs alkalmazása

Az Rtv. 19. § (1) bekezdés értelmében *„A jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek - ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik - mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható.”*

A (2) bekezdése szerint *„A rendőr jogszerű intézkedésének való ellenszegülés esetén az e törvényben meghatározott intézkedések és kényszerítő eszközök alkalmazhatók”.*

Az Rtv. 16. § (1) bekezdés szerint *„A rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége enélkül is biztosítható”.*

Az Rtv. 17. § (2) bekezdés értelmében *„A rendőri intézkedés során a kényszerítő eszköz alkalmazása esetén lehetőleg kerülni kell a sérülés okozását, az emberi élet kioltását. Az intézkedés folytán megsérült személy részére - amint ez lehetséges - segítséget kell nyújtani, szükség esetén a rendőr gondoskodik arról, hogy a sérültet orvos elláthassa, kórházi elhelyezése esetén a hozzátartozó vagy más, a sérülttel kapcsolatban álló személy erről értesüljön”.*

Az Rtv. 47. § alapján *„A rendőr – intézkedése során – az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszert) alkalmazhat”.*

Az Rtv. 48. § szerint *„A rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy a) önkárosításának megakadályozására, b) támadásának megakadályozására, c) szökésének megakadályozására, d) ellenszegülésének megtörésére.”*

A Szolgálati Szabályzat 39. § (1) bekezdés szerint *„Az Rtv. szerinti kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az intézkedés alá vont magatartása, ellenszegülésének mértéke annak Rtv. szerinti alkalmazását indokolja. A nagyobb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz akkor alkalmazható, ha a kisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezetett eredményre vagy sikere eleve kilátástalan”.*

A Szolgálati Szabályzat 40. § (1) bekezdés értelmében „*A megfogás, a leszorítás, az elvezetés vagy más, a rendőr által fizikai erő kifejtéssel alkalmazott, valamely cselekvésre vagy cselekvés abbahagyására irányuló kényszerítés (a továbbiakban: testi kényszer) akkor alkalmazható, ha a rendőri erőfölény vagy az intézkedés alá vont személy állapota, magatartása folytán a rendőri intézkedés eredményessége ezzel biztosítható*”.

A (2) bekezdés első mondata szerint „*A testi kényszer alkalmazása során a rendőr önvédelmi fogásokat is használhat*.”

A panaszos elmondása szerint, amikor a kaput bezárta és elkészült, a rendőrök közölték vele, hogy őt és a fiát elő fogják állítani. Erre a panaszos visszakérdezett, hogy milyen alapon, hiszen nem csináltak semmit. Ekkor a rendőrök erősítést hívtak és rájuk rúgták a kaput. A panaszos állítása szerint a rendőrök kezét kicsavarták, az orrába könyököltek úgy, hogy még a szemüvege is leesett és megsérült, az ornyerge vérezni kezdett, majd nekivágták a kerítésnek és megbilincseltek.

Az előállítás végrehajtásáról szóló jelentés szerint a panaszossal szemben az intézkedő rendőr az Rtv. 48. § b) pontja szerint alkalmazott bilincset. A rendőri jelentés e sérelmmel kapcsolatban azt tartalmazza, hogy a bejelentő meghallgatása közben a panaszos és fia a házból kimentek és az udvaron hangoskodtak, ordibáltak és zavarták az intézkedést, miközben közölte, hogy sem a rendőrök, sem pedig a bejelentő nem mehet be az ingatlan területére. Az intézkedő rendőr többször a „Törvény nevében!” szavak előrebocsátásával felszólította a panaszost, hogy a jogszerű intézkedésnek engedelmességen, amelyre a panaszos úgy reagált, hogy be akarta zárni a kaput. Közben a panaszos fia folyamatosan hangosan bízta az apját, hogy ne vesse alá magát a rendőri intézkedésnek. Ezt követően a rendőrök a panaszost ismételt felszólították, azonban a panaszos továbbra sem hagyta abba magatartását, így a rendőr az előállítás tényleges foganatosítása mellett határozott, ezért a kapu becsukását megakadályozta úgy, hogy kézzel benyomta a kaput, melynek során a panaszos homlokán egy kb. 1 cm-es karcos sérülés keletkezett, amelyet valószínűleg a panaszos által viselt szemüvege okozott. Ezt követően az intézkedő rendőr belépett az udvarra, ismételt többször felszólította a panaszost, vesse alá magát a jogszerű rendőri intézkedésnek, amelynek továbbra sem tett eleget, ezért a rendőr a panaszos egyik kezére ráhelyezte a bilincset, majd amikor a másik kezére is ráakarta rakni, ő azt nem hagyta, aktívan ellenállt ezért vele szemben testi kényszer került alkalmazásra.

A rendőri jelentés a fentiek kiegészítve tartalmazza, hogy a bilincselést az Rtv. 48. § d) pontja is megalapozta.

A Panasztestület állásfoglalásában kifejtette, hogy a panaszos valóban nem működött együtt a rendőrökkel az intézkedés során, ezért állították elő. Amennyiben azonban az előállítás foganatosítására irányuló felszólítás eredményre nem vezetett, akkor az arányosság és fokozatosság elvére tekintettel először a panaszossal szemben testi kényszert kellett volna alkalmazni az előállítás sikeres végrehajtása érdekében. A rendőrök jelen esetben rögtön bilincselni kezdték a panaszost, és amikor aktívan ellenállt a panaszos a bilincselésnek csak azt követően alkalmazták vele szemben testi kényszert, hogy sikeresen megbilincselhessék őt. A Panasztestület véleménye szerint fordítva kellett volna eljárni a rendőröknek, nevezetesen először testi kényszer kifejtésével kellett volna a panaszost beültetni a rendőrségi gépjárműbe és, ha ennek során a panaszos ellenállt volna, akkor kellett volna bilincset alkalmazni vele szemben. Ezen tényekre tekintettel a Panasztestület nem találta megalapozottnak a rendőrség Rtv. 48. § b) pontjára történő hivatkozást a bilincs-használat vonatkozásában. Álláspontja szerint a bilincselés helyes jogalapja az Rtv. 48. § d) pontjára történő hivatkozás lett volna, azaz

az ellenszegülés megtörése, amennyiben annak megtörésére a testi kényszer nem lett volna elegendő. Erre tekintettel a Panasztestület véleménye szerint sérült a panaszos emberi méltóságához fűződő alapvető joga a panaszos bilincselése kapcsán.

A Panasztestület megállapította továbbá, hogy mivel a panaszos bilincselését jogalap nélkülinek ítélte meg, így a kifejtett testi kényszer kapcsán sem határozhatott másként, hiszen azt a rendőrség a bilincselés végrehajtása érdekében alkalmazta a panaszossal szemben. Emiatt az alapjogot sértő bilincselés fogatosítása érdekében alkalmazott testi kényszer kapcsán a Panasztestület a panaszos emberi méltóságból levezethető testi integritáshoz való jogának a sérelmét állapította meg.

A Panasztestület állásfoglalásában kifejtett fenti megállapításával az alábbi indokok értelmében nem értek egyet.

Az Rtv. 48. §-hoz fűzött indokolás szerint a bilincs a további ellenszegülés, a szökés, a támadás megakadályozására szolgáló megelőző, védelmi jellegű kényszerítő eszköz. Ennélfogva alkalmazása előzetes ellenállás tanúsítása nélkül vagy fizikai kényszer folyamánként is szóba jöhet. Az alkalmazás törvényi feltétele azonban, hogy kizárólag személyi szabadság korlátozásával járó rendőri intézkedés keretében (elfogás, előállítás, elővezetés, őrizetbevétel) alkalmazható.

Az Rtv. 15. § (1) és (2) bekezdése szerint a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.

E törvényi rendelkezések nem csak a rendőr által alkalmazható „kényszer” maximumát, de minimumát is előírják, mégpedig oly módon, hogy a rendőr olyan fokú kényszert kell, hogy alkalmazzon, amely megfelelő biztonságot fog nyújtani az intézkedés jövőbeni része során is. Ez az előírás az intézkedő rendőrtől azt követeli meg, hogy a panaszos jövőbeni magatartására vonatkozóan vonjon le megbízható következtetéseket. E következtetést a rendőr a helyszínen a jövőre vonatkozóan nem végezheti el „patikamérlegen”. Számtalan példa mutatta már, hogy a rendőr olykor „alábecsüli” a szükséges intézkedés mértékét. Ezek következménye „jobb esetben mindössze” szökés, rosszabb esetben önkárosítás, súlyos sérülés, lőfegyverhasználat lett. A rendőrtől a törvényalkotó elvárja, hogy az intézkedése során ilyen esetek ne következheszenek be.

Fontos hangsúlyozni azt a tényt is, hogy az alkalmazott kényszerítő eszköz „pozitív hatását”, azaz a megelőzött további jogsértő cselekményt – megtörténtük hiányában – igazolni, bizonyítani nem lehet sem az intézkedés korai szakaszában, a kényszerítő eszköz alkalmazását megelőzően a helyszínen, sem azt követően hatósági, vagy bírósági eljárásban.

A jogalkotó ezért a mérlegelésnek „tágabb kört enged” amikor azt írja elő, hogy a rendőri intézkedés csak „nyilvánvalóan aránytalan” hátrányt nem okozhat az intézkedés alá vont személynek.

A két vizsgálandó kényszerítő eszköz (testi kényszer, bilincs) között jogalkotói jogértelmezés nem tett különbséget súlyuknál fogva sem az Rtv-ben, sem az intézkedés idején hatályban volt más jogszabályban.

Jogalkotói iránymutatás hiányában a hatóság jogalkalmazói tevékenysége során ezt követően azt vizsgálta meg, hogy a testi kényszer és a bilincs között fennáll-e „nyilvánvaló” és szignifikáns különbség a tekintetben, hogy mekkora hátrányt okoz.

A testi kényszer alkalmazása olyan fizikai erő kifejtéssel jár, mely ereje, irányultsága (elvezető fogások, karfeszítés, földre fektetés) révén képes lehet megtörni az elszennvedőjének akaratát, azaz az akaratlagos ellenszegülő mozgását mindaddig, amíg a rendőr saját fizikai erő kifejtését megfelelő intenzitással és irányultsággal fenntartja. A bilincs fizikai jellemzőinél fogva – a testi kényszerhez hasonlóan, szakszerűen felhelyezve – arra alkalmas, hogy a megbilincselte személy nem kívánt mozgását lehetetlenné tegye. Amíg a testi kényszerrel akár az intézkedés alá vont személy teljes testét kontrollálni lehet, addig a kezek megbilincselése csak a kezek szabad mozgását gátolja meg, sok esetben továbbra is szükséges az illető kísérése, megfogása.

A testi kényszer alkalmazásával szembeni ellenszegülés esetén maga a testi kényszer hámsérülést, vagy ennél súlyosabb sérülést (ízületi, vagy csontsérülést) is okozhat. A bilincs szabályszerűen felhelyezve további ellenszegülés (a kezek szétfeszítése) esetén szorosabbá válva jellemzően hámsérülést okoz.

Az akarathajlító hatás, a személyes szabadság korlátozásának mértéke tekintetében tehát megállapítható, hogy a bilincselés alkalmazása koránt sem jelent fizikailag nagyobb mértékű korlátozást. A testi kényszer a rendőr fizikai képességeit és figyelmét jellemzően nagymértékben, akár teljes mértékben leköti. A bilincs alkalmazásával a rendőr a helyszíni intézkedése során fizikai erejét és figyelmét egyaránt nagyobb mértékben oszthatja meg, hiszen a nem kívánt mozgást nem a rendőr, hanem túlnyomórészt a bilincs akadályozza. Ez utóbbi úgy az intézkedés biztonsága, mint a tágabb környezet, végső soron a közrend szempontjából is kedvezőbb intézkedési helyzetet jelent.

Szóba jöhet a kényszerítő eszközök alkalmazásának negatív társadalmi megítélése, és ebben a körben kérdéses lehet, hogy a megbilincselés nagyobb mértékben korlátozza-e az emberi méltóságot, becsületet, mint a folyamatos karfeszítéssel, vagy más módon kivitelezett megfogással történő elvezetés. Jogszabály iránymutatást nem ad a hatóságnak ilyen értékelés elvégzéséhez, így ez nem tartozik a hatáskörömbé.

A Szolgálati Szabályzat 41. § (1) bekezdés d) pontja értelmében a bilincs különösen akkor alkalmazható, ha a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülés testi kényszerrel nem törhető meg. A testi kényszer akarathajlító jellegére tekintettel fogalmilag feltétlenül az ellenszegülő magatartás megszűnését eredményezi, ez ugyanakkor nem jelenti az ellenszegülés megtörését is, azaz az ellenszegülési szándéktól való elállást, ezért a testi kényszer megszüntetésekor az intézkedés alá vont személy további aktív ellenszegülést tanúsíthat. Erre tekintettel a bilincs alkalmazása a testi kényszert kiváltva, kiegészítve a további ellenszegülő magatartás megakadályozására hivatott. A testi kényszerrel lefogott személy esetében azt, hogy csupán ellenszegülő magatartása kényszerű megszűnéséről, avagy az ellenszegülés megtöréséről (szándéktól való elállásról) van-e szó, alapvetően tudati, érzelmi kérdésként, egzakt módon eldönteni, tehát az érintett jövőbeni szándékára vonatkozóan biztos következtetést levonni sem a helyszínen, sem a későbbiek során nem lehet.

Ezért – a már fent is kifejtettek szerint – az Rtv. vonatkozó rendelkezése értelmében a rendőr mérlegelésén múlik, hogy a testi kényszer felváltása, kiegészítése céljából alkalmazza-e a bilincselést.

A jelen esetben a tényállásban említett indulatos, aktív ellenszegülő magatartásra – figyelemmel azon testi kényszerre, miszerint a kapu bezárását csak fizikai erőfelfejtéssel lehetett megakadályozni, melynek következtében a panaszos hátralépett és közben az orrán sérülést szerzett –, okszerűen döntött a rendőr úgy, hogy a testi kényszerrel a bilincseléssel kiváltva továbbra is fenntartja a panaszos szabad mozgásának korlátozását mindaddig, amíg a helyszíntől eltávolítva, a Rendőrkapitányság területére kísérik, kizárva, minimálisra csökkentve a további jogsértő cselekmény elkövetésének a lehetőségét.

Megállapítottam, hogy a bilincselés és a testi kényszer között nyilvánvaló különbség a korlátozás azaz „hátrány okozás” mértékében nem állapítható meg, sőt a bilincselés a testi kényszerrel szemben csak a karok mozgását akadályozza legfeljebb azonos sérülés veszélye mellett. Ezért a rendőr az Rtv. 15. §-ában foglalt nyilvánvaló hátrányokozás tilalmát nem szegte meg, hiszen úgy a jogszabályi környezetből, mint a tényszerű összehasonlításából nem következik nyilvánvaló különbség a két kényszerítő eszköz között, azaz intézkedése az Rtv. 48. § b) és d) pontja alapján a bilincselés tekintetében is arányos volt.

A leírtak alapján a panasz e tekintetben alaptalan.

7. A rendőri intézkedés által okozott sérülés

Az Rtv. 17. § (1) bekezdés szerint *„A rendőrség a feladatának ellátása során a testi épséghez, a személyes szabadsághoz, a magánlakás, a magántitok és a levéltitok sérthetetlenségéhez, a személyes adatokhoz, valamint a tulajdonhoz fűződő jogokat a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja”*.

A (2) bekezdés alapján *„A rendőri intézkedés során a kényszerítő eszköz alkalmazása esetén lehetőleg kerülni kell a sérülés okozását, az emberi élet kioltását. Az intézkedés folytán megsérült személy részére - amint ez lehetséges - segítséget kell nyújtani, szükség esetén a rendőr gondoskodik arról, hogy a sérültet orvos elláthassa, kórházi elhelyezése esetén a hozzátartozó vagy más, a sérülttel kapcsolatban álló személy erről értesüljön”*.

A panaszos állítása szerint miután a rendőrök rájuk rúgták a kaput, kezét kicsavarták, az orrába könyököltek úgy, hogy még a szemüvege is leesett és megsérült, az orrnyerge vérezni kezdett, majd nekivágták a kerítésnek, megbilincseltek és bevitték a fiával egyetemben a rendőrségre.

Az előállítás végrehajtásáról szóló rendőri jelentés e sérelemmel kapcsolatban tartalmazza, hogy amikor az intézkedő rendőr meg akarta akadályozni azt, hogy a panaszos belülről bezárja a kaput, kézzel benyomta azt, amely során a panaszos hátralépett, miközben a homlokán a szemüvege kb. 1 cm-es karcot okozott, amikor az félrecsúszott.

A rendőri jelentésben foglaltak szerint a panaszos homlokán keletkezett sérülés miatt orvosi vizsgálatára a rendőrök intézkedtek. Az ambuláns lapon rögzítésre került, hogy az orrgyökön egy vízszintes, kb. 1 centiméter hosszú karcolt seb van, a homlokodon pedig közel függőleges, kissé balra hajló szintén vágott/karcolt felületű seb van. A sérülés gyógytartama 2-3 nap.

Bár a panaszosi és a rendőrségi dokumentációk ellentétben állnak egymással, ugyanakkor a rendelkezésre álló ambuláns lap alapján megállapítható, hogy amennyiben a rendőrök valóban belekönyököltek volna a panaszos orrába, akkor nem felületi, karcolt sérülés keletkezett volna, hanem súlyosabb, 2-3 napnál valószínűleg később gyógyuló sérülés. Erre figyelemmel a rendőri jelentés közokirati minősége tekintetében az abban foglaltakat fogadtam el tényként, ezért a panasz e tekintetben alaptalan.

8. A rendőri intézkedés hangneme, bánásmódja

Az Rtv. 2. § (1) bekezdése értelmében „A rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait”.

Az Rtv. 19. § (1) bekezdés szerint „A jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek - ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik - mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható”.

A panaszos megítélése szerint az intézkedés durva hangnemben zajlott.

A rendőri jelentés szerint az intézkedő rendőrök a panaszossal kulturáltan beszéltek.

A Panasztestület állásfoglalásában az ellentmondó nyilatkozatokra tekintettel a panaszos emberi méltósághoz való alapvető jogának sérelmét nem tudta megállapítani.

Ezzel kapcsolatban megállapítható, hogy az intézkedő rendőrtől – mint a közhatalmi funkciót ellátó szerv tagjától – minden esetben elvárható az udvarias és kulturált fellépés, ugyanakkor a rendőri intézkedésnek mindenki köteles magát alávetni és a rendőr utasításának engedelmeskedni.

A Ket. 172. § i) pontjára utalással, amely szerint e törvény alkalmazásában irat, okirat, közokirat, magánokirat: a polgári perrendtartásról szóló törvény szerinti irat, okirat, közokirat és magánokirat. A Pp. 195. § (1) bekezdése határozza meg a közokirat fogalmát, amelynek a rendőri jelentés is megfelel. A (7) bekezdés szerint a közokiratot az ellenkező bebizonyításáig valószínűnek kell tekinteni.

A rendelkezésre álló – a III. részben felsorolt – bizonyítási eszközök (jelentések) a panaszosi állításnak az ellenkezőjét bizonyítják, miszerint a panaszos kulturálatlan magatartást tanúsított az intézkedés során. A panaszos saját állítása mellett egyéb bizonyítékot a hatóság részére nem szolgáltatott, illetőleg az eljárás során e tárgykörben a rendőri jelentésektől eltérő bizonyíték nem merült fel, ezért az ellenkező állítások értékelése során a rendőri jelentésben foglaltakat fogadtam el.

Mindezekre figyelemmel a panasz e tekintetben alaptalan.

Mindezek alapján a rendelkező részben foglaltak szerint határoztam.

Hatásköröm és illetékességem az Rtv. 92. § (1) bekezdése, illetve a 93/A. § (6) és (7) bekezdésein alapul.

A határozat az alábbi jogszabályokon alapul:

- a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 330. § (2) bekezdés;
- a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 100. § (1) bekezdés e) pontja, 109. § (1) bekezdés a) pontja, 50. §;

- a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 92. § (1) bekezdés, 93/A. (7), (9) bekezdés, 1. § (2) bekezdés 1. és 2. pontja, 2. § (1) bekezdés, 13. § (1) bekezdés, 24. § (1) bekezdés, 20. § (1) bekezdés a) és b) pontja, (2), (4) bekezdés, 17. § (1) bekezdés, 39. § (1) bekezdés b), j), h) pontja, 33. § (2) bekezdés f) pontja, (3) bekezdés, 15. § (1) bekezdés, 19. § (1) bekezdés, 16. § (1) bekezdés, 17. § (2) bekezdés, 47. §, 48. §, 17. § (1), (2) bekezdés, 2. § (1) bekezdés, 19. § (1) bekezdés;
- a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet 8. § (1), (2) bekezdés, 9. § (1) bekezdés, 5. § (1), (2) bekezdés, 39. § (1) bekezdés, 40. § (1), (2) bekezdés;
- a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 164. § (1) bekezdés;
- a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény 166. § (1) bekezdés;

Budapest, 2015. szeptember 14.

**Papp Károly r. altábornagy
rendőrségi főtanácsos
országos rendőrfőkapitány**